

ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁSI SZABÁLYZAT

Hatályba léptette: Bencze Gyöngyi jegyző



TARTALOMJEGYZÉK

1. Általános rész.....	1
1.1. Az önköltségszámítási szabályzat célja	1
1.2. Az önköltségszámítási szabályzattal szembeni követelmények	1
1.3. Az önköltségszámítási szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért felelősség	1
1.4. Az önköltségszámítási szabályzat jogszabályi alapjai	1
1.4.1. Önköltségszámítási szabályzatkészítésére vonatkozó jogszabályi előírások	1
1.4.2. Az Önköltségszámítási szabályzat készítése alól mentesítettek köre:.....	2
1.5. Az önköltségszámításhoz kapcsolódó fogalmak	2
2. Részletes szabályok	3
2.1. Az önköltségszámítás tárgya	3
2.2. Az önköltségszámítási kalkuláció.....	3
2.3. Az önköltségszámítás dokumentálásának rendje.....	4
2.4. Az önköltségszámítás készítésének időpontja	5
3. Záró rendelkezések	6

1. Általános rész

1.1. Az önköltségszámítási szabályzat célja

- a szabályzat kiterjed **Zalagyömörő Község Önkormányzatára** alap- és vállalkozási tevékenységük során előállított saját előállítású termékek, szolgáltatások közvetlen önköltségen való értékelésére,
- értékesített saját előállítású termékek, teljesített szolgáltatások közvetlen önköltségének meghatározása,
- saját előállítású eszköz bekerülési (előállítási) értékének megállapítása,
- saját kivitelezésű beruházás és felújítás teljesítményértékének megállapítása,
- megalapozza a költségvetési szerv külső és belső ellenőrzését.

1.2. Az önköltségszámítási szabályzattal szembeni követelmények

- az adatok kellő időben rendelkezésre álljanak,
- megbízhatóak és könnyen áttekinthetőek legyenek,
- biztosítsa a könyvvitel számára a megfelelő adatbázist,
- adattartalma és információ áramlása szabályozott legyen.

1.3. Az önköltségszámítási szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért felelősség

Az önköltségszámítási szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért, aktualitásáért a költségvetési szerv vezetője a felelős.

Az önköltségszámítási szabályzatot a költségvetési szerv vezetőjének kell jóváhagynia.

A módosításra akkor van szükség, illetve lehetőség, ha azt az Szt., illetve az Áht. előírásainak megváltozása, vagy ha a szabályzat elfogadásakor fennálló körülményekben olyan lényeges változás következik be, amely a változtatást szükségessé teszi.

A szabályzatban rögzítettek, a következetesség számviteli alapelvet figyelembe véve csak nagyon indokolt esetben, de akkor is az év első napjától változtatható meg.

1.4. Az önköltségszámítási szabályzat jogszabályi alapjai

1.4.1. Önköltségszámítási szabályzatkészítésére vonatkozó jogszabályi előírások

- A költségvetési szervek önköltségszámítási szabályzat készítési kötelezettségét jogszabály határozza meg. Ennek megfelelően a költségvetési szervnek a rendszeresen végzett termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás tekintetében az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatot kell készítenie, és ennél figyelembe kell még vennie a vonatkozó egyéb jogszabályi előírásokat.
- Amennyiben jogszabály előírása, illetve felügyeleti (alapító) szerv döntése alapján a költségvetési szerv tevékenységének ellátásához szükséges üzemeltetési, fenntartási feladatokat más költségvetési szerv végzi térítésmentesen, akkor az üzemeltetési, fenntartási feladatokat ellátó költségvetési szerv köteles évente adatot szolgáltatni az üzemeltetési, fenntartási ráfordításokról, a költségvetési szerv által ellátott tevékenység (ide értve a költségvetési szerv által végzett termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást is). Az üzemeltetési, fenntartási feladatokat ellátó költségvetési szerv az adatszolgáltatást legkésőbb az éves költségvetési beszámoló mérlegfordulónapját követő 30 napon belül köteles teljesíteni.

- A közteher bevételek beszedésére kötelezett költségvetési szerv a közteherbevételek önköltségszámításának megállapításához szükséges adatokra vonatkozó igényét az üzemeltetési, fenntartási feladatokat ellátó költségvetési szervvel az adatszolgáltatással érintett költségvetési évet megelőző év december 31-éig köteles közölni.

Az Áht. előírásai a következők:

- A költségvetési szerv vállalkozási tevékenysége és az alaptevékenységen belüli kiegészítő, kisegítő jellegű tevékenysége keretében végzett szolgáltatás, termék-előállítás értékesítéséből származó bevételek fedeznie kell a tevékenységet terhelő összes kiadást – beleértve az üzemeltetési, fenntartási kiadások tevékenységre jutó arányos hányadát is – a bevétel fel nem használható részének figyelembevétele mellett;
- A költségvetési szervek tevékenységük során kötelesek a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség követelményeit is érvényesíteni;
- A költségvetési szerv szellemi és anyagi infrastruktúráját magáncélra, meghatározott feladat elvégzésére igénybe vevő számára a költségvetési szerv köteles térítést előírni a felhasználás, illetve az igénybevétel alapján felmerült közvetlen és közvetett költségek figyelembevételével;
- Ha a költségvetési szerv meghatározott feladat ellátására eseti bevételekhez jut vagy támogatásban részesül, az ezzel összefüggésben ténylegesen felmerült költségeket úgy kell megosztani, hogy az a felmerült közvetlen költségek mellett fedezetet nyújtson az intézményüzemeltetési, fenntartási költségek arányos részére is, kivéve az uniós támogatással megvalósuló programok esetében. A megosztás nem veszélyeztetheti a vállalt kötelezettségek teljesítését.
- Az előzőekhez kapcsolódó térítések megállapításának rendjét és mértékét belső szabályzatban, rendeletben kell rögzíteni.

1.4.2. Az Önköltségszámítási szabályzat készítése alól mentesítettek köre:

- amennyiben a költségvetési szerv saját konyhát üzemeltet, és ellátottak, alkalmazottak (idegenek) részére teljesít étkeztetést, ezen tevékenység esetében nem kell önköltségszámítási szabályzatot készíteni, ha az étkeztetésre normákat állapítottak meg és a nyersanyag felhasználáshoz anyagkiszabást készít; rendszeresen végzett élelmezési tevékenység értékesítése (alkalmazottak, idegenek részére) esetében az önköltség megállapításához a normák mellett figyelembe kell venni a tevékenységet terhelő általános kiadásokat is;
- amennyiben a költségvetési szerv humán egészségügyi ellátás körébe tartozó szolgáltatást a társadalombiztosítás finanszírozza és ugyanezen szolgáltatásokat rendszeresen nem csak a társadalombiztosítás finanszírozása mellett végzi, az önköltség számítására nem kötelező szabályozást készítenie; az egyes szolgáltatások önköltségeként a társadalombiztosítás által finanszírozott összeg is figyelembe vehető;
- mentesülhet az államháztartás szervezete a saját kivitelezésben végzett beruházási tevékenység, illetve rendszeresen előállított saját előállítású eszközök bekerülési értékének meghatározása esetén is az önköltségszámítás készítése alól, ha külön jogszabály erre felhatalmazást ad az államháztartási szervezet sajátosságai miatt.

Azok a költségvetési szervek, akik mentesülnek az önköltségszámítási szabályzatkészítési kötelezettség alól, azoknak a számviteli politika keretében kell meghatározniuk, hogy állapítják meg az eseti jelleggel keletkező saját előállítású eszközök, saját termelésű készletek közvetlen önköltségét.

1.5. Az önköltségszámításhoz kapcsolódó fogalmak

Kiadás: pénzügyi fogalomként történő értelmezésben pénzeszköz igénybevételét, készpénz vagy számlapénz (előirányzat-felhasználási terv, költségvetési elszámolási számla) felhasználást, vagyis pénzkidávást jelent.

Ráfordítás: a költségnél tartalmilag bővebb fogalom. A szervezet működéséhez kapcsolódó erőforrás felhasználása [egy adott időszaki tevékenység (értékesítés, szolgáltatásnyújtó képesség) bekerülési értéke]. A ráfordítások körébe olyan felhasználások is tartoznak, amelyek nem képezik a tevékenység költségét. A ráfordítások így tartalmazzák azokat az erőforrás-felhasználásokat is, amelyek a költségvetési

szerv működése során merülnek fel, függetlenül a tevékenység végzésétől. Természetesen a ráfordítás is pénzben kifejezhető érték. pl. a ráfordítások körébe tartozó felhasználás, – amely nem tartozik a költségek körébe – tárgyi eszközök vásárlása, a működéshez igénybe vett hitel kamata.

A ráfordítás lehet:

- egyidejűleg költség is (anyag-, bérjellegű felhasználás stb.),
- átmenetileg nem költség (eszközb vásárlás, később az értékcsökkenés elszámolásakor válik költséggé),
- nem a költség, mivel a tevékenység eredményének terhére közvetlenül kerül elszámolásra (nem jelenik költségek között, adó jellegű befizetések).

Általában megállapítható, hogy a költség teljesítményhez, a ráfordítás a hozamhoz kapcsolódó fogalom.

Költség: a tevékenység érdekében történő erőforrás-felhasználás pénzben kifejezett értéke.

A költség fogalmi meghatározásából következik

- a költség mindig egy meghatározott tevékenység elvégzése vagy feladat ellátása érdekében merül fel. A tevékenység lehet termék előállítás, vagy szolgáltatás teljesítése. Költségvetési területen a szolgáltatási tevékenység fordul elő gyakrabban. Pl. egészségügyi szolgáltatás, oktatás;
- csak olyan erőforrás felhasználása minősül költségnek, amely pénzben kifejezhető. Pénzértékben kifejezhető a tevékenység elvégzéséhez felhasznált munkateljesítmény (személyi juttatások költsége), eszközfelhasználás (anyagköltség, energiaköltség).

Önköltség: a tevékenység mennyiségi egészére jutó felhasználás pénzben kifejezett értéke.

Kalkuláció: olyan műszaki-gazdasági tevékenység, gazdasági számítás, amely valamely tevékenység végzésének, termék vagy szolgáltatás tervezett vagy tényleges erőforrásigényét számba veszi, összegzi, esetenként méri annak eredményességét.

Önköltségszámítás: a termékegység, a szolgáltatás egység önköltségének kiszámítását jelenti előzetesen, a termelés folyamatában, illetve annak befejezése után utólagosan.

2. Részletes szabályok

2.1. Az önköltségszámítás tárgya

Az önköltségszámítás tárgya az a termék, szolgáltatás vagy teljesítmény, amelynek önköltségét meg kívánják határozni. Az önköltségszámítás egysége általában az önköltségszámítás tárgyának természetes mértékegysége vagy teljesítményegysége. A szabályzatban ki kell jelölni az adott tevékenységre vonatkozó kalkulációs egységet (db, kg, m, munkaóra, étkezési nap, stb.).

2.2. Az önköltségszámítási kalkuláció

Az önköltségszámítási kalkulációval kapcsolatban a költségvetési szervnek a szabályzatban a következőket kell rögzítenie:

- kalkuláció fajtáit:
 - = egyedi (beruházás, szolgáltatás, bérbeadás stb.),
 - = sorozat,
 - = időszaki.
- tevékenységenként a kalkulációs sémát és a kalkulációs költségtényezőket és azok tartalmát. Ezen belül:
 - = meg kell határozni a közvetlen önköltség költségtényezőinek részletes tartalmát, az egyes tényezők további bontási lehetőségét,
 - közvetlenül elszámolható személyi juttatások és járuléakai,
 - közvetlen anyagköltség,
 - igénybe vett szolgáltatások költsége,
 - értékcsökkenés-közvetlen költsége,

- saját termelésű félkész termék felhasználás,
- gyártási különköltség,
- egyéb közvetlen költségek.
- = meg kell határozni a termékre, tevékenységekre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével felosztható, egyéb közvetlen költségek költségtényezőbe tartozó tételek esetében a költségek felosztási módját, vetítési alapokat,
- = általános költségek meghatározása a teljes önköltség megállapítására,
- az alkalmazott önköltségszámítási módszert,
 - = osztókalkuláció:
 - egyszerű osztókalkuláció,
 - egyenértékszámú osztókalkuláció,
 - = pótlékoló kalkuláció,
 - költségkigyűjtésen alapuló,
 - válogató,
 - = normatív kalkuláció,
 - = vegyes kalkuláció.

2.3. Az önköltségszámítás dokumentálásának rendje

A költségvetési szervek könyveiket a módosított teljesítésszempléletű kettős könyvvitel rendszerében vezetik. Ez azt jelenti, hogy mind az 5. számlaosztályban, amelynek tagolása megfelel a közgazdasági osztályozási rendnek, mint a 7. számlaosztályban, amelynek tagolása megfelel a funkcionális osztályozási rendnek (kormányzati funkcióknak), kiadásokat számolnak el. A sajátos könyvviteli rendszerből következik, hogy a költségelszámolással kapcsolatos nyilvántartások nem egyeztethetők a vonatkozó főkönyvi számlák adataival, illetve a költségelszámolás a főkönyvi könyveléssel nem képez zárt rendszert.

A költségvetési szerv további sajátossága, hogy túlnyomó többségük nem rendelkezik raktárral, így raktárgazdálkodást (készletgazdálkodást) nem folytat.

Az automatikus ellenőrzési, egyeztetési lehetőségek zárt rendszerét kell kialakítani. A nyilvántartási, elszámolási, bizonylatolási rendszernek biztosítani kell az adatok valódiságát, megbízhatóságát, továbbá áttekinthetőségét és ellenőrizhetőségét. Az előzőekben foglaltaknak olyan nyilvántartási rendszer felel meg, amely valamennyi gazdasági esemény adatait egyidejűleg tartalmazza kalkulációs egységenként, és idősorosan (vagy az egyedi nyilvántartási lapokra feljegyzett adatokat idősorosan is érdemes rögzíteni).

Annak érdekében, hogy az önköltségszámítás teljeskörűsége biztosítható legyen, a költségek gyűjtésének rendjét az következő módon állapítom meg:

Külön-külön kell gyűjteni a személyi juttatásoknál a feladatra jutó bér és járulék költséget, amely adatokat a KIRA rendszerből kell szolgáltatni, és a könyveléssel szinkronban kell kezelni. Az önköltségszámításhoz a gazdálkodási és adóügyi munkakörben dolgozó munkatársak szolgáltatják a szükséges információkat.

Az önköltségszámítás bizonylati rendjének szabályozásával az Szt. vonatkozó előírásából, valamint az Áht.-ben foglaltakból kell kiindulni. A rendelkezések értelmében

- minden olyan gazdasági eseményről, amely hatással van az önköltség összegének, vagy költségartalma összetételének változására, bizonylatot kell kiállítani;
- a költségek nyilvántartásába adatot csak bizonylat alapján szabad bejegyezni;
- a költségelszámolás bizonylatait a gazdasági esemény megtörténtének időpontjában kell kiállítani;
- a bizonylatnak meg kell felelni a bizonylattal szemben támasztott tartalmi és alaki követelményeknek;
- kiemelt tartalmi követelményként kell figyelembe venni, hogy minden bizonylatot utalványozni, ellenjegyezni, érvényesíteni és ellenőrizni kell. Ennek megtörténtét aláírással kell dokumentálni.

A bizonylatok tárolási, őrzési rendjéért munkakörének megfelelően minden gazdálkodással foglalkozó dolgozó felel. A bizonylatok őrzési idejét és selejtezését a Számviteli törvény szerint kell végrehajtani,

minden dolgozó fegyelmi felelősséggel tartozik a rendezettségért a bizonylati fegyelem betartásáért.

A költségvetési szerv legfontosabb alapbizonylatai a költségelszámoláshoz kapcsolódóan:

- kinevezési okirat, megbízási szerződés, munkavégzést elrendelő intézkedések, munkautalványok, bérjegyzék, különféle személyi juttatások kifizetési jegyzékei, munkaadói járulékok számítását igazoló dokumentumok,
- anyagigénylési bizonylat, anyagutalványok, raktári kivételezési bizonylat,
- számla (másolat),
- személyi jövedelemadó és általános forgalmi adó kiszámítását igazoló dokumentumok,
- értékcsökkenés kiszámítását igazoló dokumentumok,
- állományba vételre (készletre vételre) vonatkozó bizonylatok.

2.4. Az önköltségszámítás készítésének időpontja

A költségvetési szerv az alábbi időpontokban köteles önköltségszámítást készíteni.

Ezek az időpontok:

Előkalkuláció

Előkalkuláció az a műszaki-gazdasági tevékenység, amellyel a tevékenység, a termelés, a szolgáltatás nyújtásának megkezdése előtt meghatározzák valamely termék (szolgáltatás) előállításánál felhasználható élő- és holtmunka mennyiségét és ebből a tervezett vagy tényleges értékekkel kiszámítják az előállítandó termék (szolgáltatás) önköltségét. Az elkészített előkalkuláció előre tájékoztatja a döntéshozókat a felhasználandó erőforrások értékéről, az alkalmazandó technológia költségvonzatairól, a gazdasági döntés várható költségkihatásairól, gazdaságosságáról és jövedelmezőségéről. Az előkalkuláció adatainak ismeretében még változtatni lehet az alternatív erőforrásokon, beavatkozhatnak a különböző gyártási eljárásokban, dönthetnek a termelés beindítása (szolgáltatás nyújtása) vagy elvetése mellett. Az előkalkuláció számításának alapja műszaki norma (sorozat- és tömeggyártás esetén) vagy összehasonlító adat (egyedi gyártás esetén arányosítás egy hasonló termékhez) lehet. Az előkalkuláció elvégezhető részletes, tételes számításokkal (műveletenként meghatározva a gyártási költségek norma szerinti nagyságát és a felosztásuk módját), illetve összevontan, ún. különbözeti kalkulációval (hasonló vagy rokontermék meglévő kalkulációjához viszonyítva a szerkezeti eltéréseket).

Előkalkulációt célszerű a termékértékesítési és szolgáltatásnyújtási szerződések megkötése előtt elkészíteni, mert a várható önköltség ismeretében alakítható ki a termék vagy a végzett szolgáltatás ára. A költségvetési szerveknek minden évben költségvetést kell készíteniük. A költségvetés képezi alapját a tárgyév gazdálkodási feladatainak végrehajtásának. A költségvetésben mind a várható bevételeket, mind a várható kiadásokat részletesen (bevételi és kiadási jogcímenként) meg kell tervezni. Ahhoz, hogy a költségvetés megalapozott legyen, kívánatos, hogy a szervezet a tervezési munkák megkezdése előtt elkészítse a tervezett termékértékesítési és szolgáltatásnyújtási tevékenységek előkalkulációját. A költségvetés kiadásainak, illetve bevételeinek meghatározásánál az értékesítési tevékenység költségei (önköltsége) és bevételei megalapozottan csak úgy tervezhetők, ha a tevékenységekről a kalkulált költségadatok rendelkezésre állnak. Az előzőek alapján a költségvetés készítési szempontokat figyelembe véve célszerű, ha az előkalkulációt a szerződések megkötése előtt elkészítik. A költségvetési szempontok mellett az előkalkuláció szerződéskötés előtti elkészítése azért is fontos, mert csak a várható önköltség ismeretében alakítható ki a termék vagy szolgáltatás ára. Ha a szervezet termék-, vagy szolgáltatás értékesítési tevékenységét hatékonyan és eredményesen akarja folytatni, akkor ehhez tudnia kell az előállítási költségeket.

Közbenső kalkuláció

A termelési folyamat bejezése előtt, a kalkulációs időszak közben ellenőrzési és beavatkozási célból készített önköltségszámítás. Általában a hosszabb átfutási idejű, több termelési vertikumban, munkafázisban résztvevő termékek önköltségének meghatározására és a szükséges beavatkozó intézkedések meghozatalának alátámasztására szolgáló számítás. Közbenső kalkuláció az a tevékenység, amellyel a

gyártás (a tevékenység) folyamat közben – időszakonként vagy a gyártás egy-egy fázisában – meghatározzák a termék (a szolgáltatás) önköltségét.

Utókalkuláció

Utókalkuláció az a műszaki-gazdasági tevékenység, amellyel a termelés (a tevékenység) befejezése után (a mérlegfordulónapi készletérték meghatározása során) megállapítják a termék (a tevékenység) tényleges (közvetlen) önköltségét.

Az adott tevékenységre készített elő-, és utókalkuláció közötti összhangot biztosítani kell. Az összhangot a kétfajta kalkuláció azonos szerkezetben és azonos közvetlen-költség tatalommal való elkészítésével lehet biztosítani.

Az utókalkuláció készítésének időpontját befolyásolja

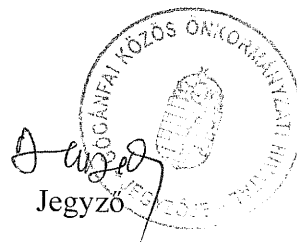
- az év végén raktáron lévő saját előállítású készletek értékelésnek időpontja,
- az alkalmazott kalkuláció fajtája (egyedi, sorozat, időszak),
- a költségvetési szerv felső vezetésének információs igénye.

3. Záró rendelkezések

Jelen szabályzat 2020. 04.01-én lép hatályba.

Kelt, *Gögyő, 2020. április 1.*

Vas L.
Polgármester



MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

